

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A PATRA

MĂTĂSARU ȘI SAVIȚCHI c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 38281/08)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

2 noiembrie 2010

DEFINITIVĂ
La 02 februarie 2011

Această hotărîre poate fi obiectul unei revizuii editoriale.

În cauza Mătăsaru și Savițchi c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), statuînd într-o cameră compusă din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Päivi Hirvelä,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Lawrence Early, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberînd în secret la 12 octombrie 2010,

Pronunță prezenta hotărîre, adoptată în aceeași zi:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată printr-o cerere (nr. 38281/08) contra Republicii Moldova, depusă la 28 iulie 2008 adresată Curții în conformitate cu Articolul 34 din Convenția privind Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale („Convenție”) din partea cetățenilor Republicii Moldova, Dl Anatol Mătăsaru și Dna Djulieta Savițchi („reclamanții”).

2. Reclamanții au fost reprezentați de Dl V. Gribincea de la “Juriștii pentru Drepturile Omului”, o organizație non-guvernamentală cu sediul în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, Dl V. Grosu.

3. Reclamanții au pretins, în special, că au fost deținuți ilegal și în rezultat dreptul lor la libertatea întrunirilor a fost încălcat. Primul reclamant a pretins, în plus, că a fost maltratat și că autoritățile nu au efectuat o investigație efectivă în această privință.

4. Cererea a fost alocată Secțiunii a Patra a Curții. La 25 martie 2009 Președintele Secțiunii a Patra a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu prevederile Articolului 29 § 3 din Convenție, s-a decis examinarea în fond a cererii odată cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Ambii reclamânți s-au născut în 1970 și locuiesc în Chișinău. Ei sunt căsătoriți.

1. Pretinsa maltratare a primului reclamant și investigarea plîngerii sale de rele tratamente

6. Primul reclamant este proprietarul unui internet-club. La 22 octombrie 2006, în jurul orei 18.10, el a dat afară din local un băiat pentru că acesta îl împiedica pe altul să acceseze internetul. Apoi primul reclamant a mers la o altă adresă și a adus, la întoarcere, un lăcătuș (C.), cu scopul de a efectua careva lucrări de reparație în local.

7. În timp ce reclamantul era plecat, două persoane (C.A. și D.A.; C.A. era comandantul batalionului de forțe speciale “Scut”) au venit la internet-club și l-au întrebat pe L.C., operatorul internet-clubului care era de serviciu în acea zi, unde se afla primul reclamant.

8. L.C. le-a răspuns că primul reclamant va reveni în scurt timp și aceștia au ieșit afară. Atunci L.C. a telefonat-o pe a doua reclamantă, soția primului reclamant și i-a spus că două persoane îl căutau pe primul reclamant. Ea i-a cerut lui L.C. să-i roage pe unul dintre cei doi bărbați să vină la telefon. Când L.C. a ieșit afară pentru a o face, l-a văzut pe primul reclamant la pămînt, fără cunoștință. Unul dintre bărbații care l-au căutat anterior în acorda primul ajutor. El a anunțat-o pe a doua reclamantă despre ce văzuse și apoi a chemat ambulanța și poliția.

a. Primul refuz de a începe urmărirea penală

9. La 25 octombrie 2006 primul reclamant a depus o plîngere la poliție, afirmînd că în momentul în care se apropiase de internet-club, văzuse doi bărbați și un băiat lîngă intrare. Băiatul era acel pe care îl scosese mai devreme din local. Unul dintre bărbați l-a întrebat pe băiat: „Este el?”. După ce a primit un răspuns afirmativ, bărbatul l-a lovit pe primul reclamant în față. Când primul reclamant a încercat să opună rezistență, al doilea bărbat l-a lovit cu un obiect dur la ceafă, în rezultatul căreia reclamantul și-a pierdut cunoștința. Când și-a revenit, se afla la pămînt, iar unul dintre atacatori îi acorda primul ajutor medical. Bărbatul le-a spus celor care se adunaseră în jur că primul reclamant a avut un acces de epilepsie.

10. Primul reclamant a fost transportat la spital, unde i s-a prescris tratament în staționar. La 25 octombrie 2006 el a fost examinat de un medic, care a stabilit că acesta avea un hematom în jurul ochiului drept și al nasului (5x3 și 2,5x3 cm), precum și la ceafă cu dimensiunile de 0,3x0,2 cm. De

asemenea, specialistul a menționat și diagnosticul medicului neurolog din 23 octombrie 2006, în conformitate cu care primul reclamant a suferit o traumă la cap. În cele din urmă, medicul a stabilit că, avînd în vedere amplasarea leziunilor suferite de primul reclamant, „era puțin probabil ca acestea să fi survenit în urma unei căderi”.

11. La 23 noiembrie 2006 procuratura a decis să nu înceapă urmărirea penală împotriva lui C.A. și D.A., „deoarece fapta nu este incriminată de legea penală”. Procurorul a statuat că C.A. i-a acordat primului reclamant ajutorul medical necesar și nu l-a atacat.

b. Al doilea refuz de a începe urmărirea penală

12. La 10 ianuarie 2007 procurorul ierarhic superior a anulat decizia respectivă, considerînd că a fost emisă prematur, fără elucidarea aprofundată a circumstanțelor cauzei. În special, nu a fost verificat faptul dacă primul reclamant a avut o criză de epilepsie și dacă a suferit anterior de epilepsie. În plus, declarațiile lui C.A. și D.A. erau contrazise de declarațiile lui L.C., în conformitate cu care, aceștia l-au căutat pe primul reclamant înainte de pretinsul atac. În plus, alți martori identificați de primul reclamant, inclusiv C.I., nu au fost audiați.

13. La 25 ianuarie 2007 procurorul a interpellat asociația medicală teritorială referitor la starea sănătății primului reclamant. La 29 ianuarie 2007 asociația medicală teritorială locală a răspuns că nu avea cartela medicală a primului reclamant și că nu putea confirma dacă acesta suferea de epilepsie.

14. La 30 ianuarie 2007 L.C. a fost iarăși audiat și și-a repetat depozițiile anterioare, reiterînd că C.A. și D.A. l-au căutat pe primul reclamant pînă la atac.

15. La 15 februarie 2007 procurorul a emis ordonanța de neîncepere a urmăririi penale împotriva lui C.A. și D.A. Această ordonanță era practic identică cu cea din 23 noiembrie 2006, deși mai conținea un rezumat al declarațiilor lui L.C.

c. Al treilea refuz de a începe urmărirea penală

16. La 6 iunie 2007 procurorul ierarhic superior a anulat acea decizie, ca emisă prematur. Procurorul responsabil de acest caz a fost obligat să o interogheze pe a doua reclamantă și pe medicul de la ambulanță care i-a acordat asistență medicală primului reclamant.

17. La o dată necunoscută a doua reclamantă a depus o declarație procurorului și a confirmat că a fost telefonată de L.C., care a anunțat-o că doi bărbați îl căutau pe primul reclamant.

18. La 10 septembrie 2007 procurorul a decis să nu inițieze urmărirea penală împotriva lui C.A. și D.A. Ordonanța respectivă era practic identică cu celelalte două ordonanțe anterioare, deși s-a mai menționat că medicul de la ambulanță a fost interogat și acesta a confirmat că stabilise diagnosticul

primului reclamant la 22 octombrie 2006. Cu toate acestea, el nu completase fișa medicală a primului reclamant și nici nu știa cine a făcut-o.

d. Al patrulea refuz de a începe urmărirea penală

19. Primul reclamant s-a plîns procurorului ierarhic superior în legătură cu această ordonanță. Ultimul a respins plîngerea la 18 februarie 2008, ca fiind neîntemeiată.

20. Primul reclamant a atacat această decizie la Judecătoria Centru. La 15 aprilie 2008 judecătorul de instrucție de la Judecătoria Centru a admis cererea și a anulat ordonanțele din 10 septembrie 2007 și 18 februarie 2008. Instanța a stabilit că circumstanțele cauzei nu au fost verificate în modul corespunzător, după cum era evident chiar din ordonanțe, care nu au analizat declarațiile primului reclamant și raportul medical din 25 octombrie 2006. Mai mult, procurorul nu a verificat dacă primul reclamant avusese anterior accese de epilepsie, dacă fusese examinat de un psihiatru și dacă leziunile suferite de primul reclamant ar fi putut surveni în urma unei căderi.

21. La 30 mai 2008 procurorul a obținut o copie a fișei medicale, care conținea numai informația înregistrată la 22 octombrie 2006 și după.

22. La 11 iunie 2008 procurorul a decis să nu inițieze urmărirea penală împotriva lui C.A. și D.A. Ordonanța respectivă era practic identică cu celelalte trei anterioare, adăugînd că specialistul care a completat fișa medicală din 25 octombrie 2006 a constatat că leziunile suferite de primul reclamant ar fi putut surveni în urma unei căderi. În plus, primul reclamant a refuzat să prezinte un certificat medical care ar fi atestat faptul că acesta și-a pierdut cunoștința în rezultatul unei lovituri în regiunea occipitală a craniului.

e. Începerea urmăririi penale

23. La 9 iulie 2008 primul reclamant a contestat în instanță ordonanța respectivă. El s-a referit la faptul că nu a suferit vreodată de epilepsie și că nu exista vreo inscripție făcută de un expert medical în fișa sa medicală care ar indica că leziunile ar fi putut surveni în rezultatul unei căderi. De asemenea, el a notat că C.A. era cunoscut pentru comportamentul său violent, menționînd că la 10 mai 2008 acesta l-a atacat pe jurnalistul Ghenadie Brega (a se vedea *Brega c. Moldovei*, nr. 52100/08, 20 aprilie 2010).

24. Plîngerea a fost transmisă procurorului ierarhic superior, care a respins-o la 17 iulie 2008. Procurorul a statuat că afirmațiile primului reclamant nu au fost confirmate prin fapte și că din declarațiile martorilor s-a constatat că acesta nu a fost lovit de C.A. și D.A., ci a fost ajutat de aceștia.

25. Primul reclamant a contestat în instanță ordonanța respectivă. La 20 octombrie 2008 Judecătoria Centru a admis cererea primului reclamant și a anulat deciziile din 11 iunie 2008 și 17 iulie 2008. Instanța a constatat că nu

au fost examinate pe deplin toate circumstanțele cauzei. Mai mult ca atât, fișa medicală și declarațiile martorilor pe care s-a bazat procurorul nu puteau fi folosite în calitate de probe deoarece ele nu au fost obținute în cadrul unei urmăriri penale corespunzătoare. Cazul a fost restituit procurorului pentru examinare.

26. La 25 noiembrie 2008 Procuratura sectorului Centru a inițiat urmărirea penală în baza plîngerii reclamantului din 25 octombrie 2006. Cu toate acestea, reclamantul nu a primit o copie a acestei ordonanțe și a văzut-o pentru prima dată printre documentele anexate la observațiile Guvernului.

27. La 2 februarie 2009 primul reclamant a solicitat Procurorului General să distribuie cauza altui procuror avînd în vedere pîrtinirea evidentă a procurorului care instrumentează cauza. La 3 februarie 2009 adjunctul Procurorului General a alocat cauza Procuraturii municipiului Chișinău. Motivul acestei reatribuiri a fost că „cîteva circumstanțe tendențioase au apărut în cadrul procedurii penale în cauză care ar putea provoca o durată excesivă a procedurilor”.

28. La sfîrșitul lui februarie 2009 ambii reclamanți au fost interogați, dar nu li s-au arătat procesele-verbale ale audierilor pentru a proteja confidențialitatea investigației.

29. La 29 iunie 2009, după ce cauza a fost comunicată Guvernului pîrît, procurorul i-a stabilit în calitate de bănuți pe C.A. și D.A. Reclamanții au aflat despre această decizie din observațiile Guvernului.

30. La 21 septembrie 2009 primul reclamant a solicitat procurorului să fie informat despre desfășurarea investigației. I s-a prezentat un raport medical privind leziunile care i-au fost cauzate în 2006, dar nu i s-a permis să facă o copie a raportului din motive de confidențialitate. Primul reclamant nu a fost informat înainte ca al doilea raport să fie dispus și, prin urmare, nu a avut posibilitatea să-și exercite oricare din drepturile sale în conformitate cu articolul 145 al Codului de Procedură Penală („CPP”, a se vedea paragraful 61 de mai jos).

31. La 28 septembrie 2009 acuzațiile împotriva lui C.A. și D.A. au fost retrase. Potrivit reclamanților, ei au primit o copie a acestei decizii atunci cînd au primit observațiile Guvernului din 30 decembrie 2009.

32. La 23 octombrie 2009 Procuratura municipiului Chișinău a transferat cazul înapoi la Procuratura sectorului Centru, care avea competența teritorială să-l investigheze.

33. La 6 noiembrie 2009 Procuratura sectorului Centru a suspendat urmărirea penală deoarece identitatea făptuitorului (/lor) nu a fost stabilită. La 15 decembrie 2009 primul reclamant s-a plîns la Procuratura Generală despre suspendarea urmăririi penale. El a menționat, de asemenea, că nu a fost informat despre suspendare și a aflat despre aceasta doar la 8 decembrie 2009 cînd a telefonat procurorul și apoi a venit la biroul acestuia la 15 decembrie 2009. Primul reclamant a adăugat că acuzațiile împotriva lui C.A. și D.A. au fost aparent retrase dar el nu a văzut nici o decizie în acest

sens. Mai mult ca atât, la o dată necunoscută și din motive necunoscute cauza a fost realocată Procuraturii sectorului Centru, din nou, fără ca el să fi fost informat. În plus, nu a fost organizată nici o confruntare cu participarea reclamanților și a lui C.A. și D.A. Nu a fost făcută nici o încercare de a găsi băiatul care a fost dat afară din internet-club, în pofida depozițiilor lui L.C. prin care s-a confirmat că cele două persoane pe care le văzuse împreună cu primul reclamant erau însoțite de un băiat. Nu i-a fost niciodată cerut lui L.C. să-i identifice pe C.A. și D.A. în cadrul unei prezentări spre recunoaștere, deși acesta a făcut o descriere completă a celor două persoane care l-au căutat pe primul reclamant imediat înainte ca acesta să fi fost atacat.

34. La 15 ianuarie 2010 primul reclamant a fost informat că decizia din 6 noiembrie 2009 a fost casată și urmărirea penală a fost redeschisă.

35. La 22 ianuarie 2010 primul reclamant a repetat cererea sa, menționând că nu a primit nici un răspuns la plângerea sa privind retragerea acuzațiilor împotriva lui C.A. și D.A. sau la cea privind la transferarea cauzei înapoi la Procuratura sectorului Centru. La 2 martie 2010 Procuratura Generală l-a informat că aparent nu a existat nici un act ilegal în retragerea acuzațiilor sau în transferarea cauzei la Procuratura sectorului Centru.

36. Urmărirea penală este pendinte în fața Procuraturii sectorului Centru.

2. Protestul din 29 ianuarie 2008

37. La 29 ianuarie 2008 reclamanții au organizat un marș de protest în centrul Chișinăului, care a fost autorizat de Primăria Chișinău. Scopul protestului era de a atrage atenția publică la faptul maltratării primului reclamant și la inerția procuraturii la investigarea cazului. La protest au participat doar reclamanții, ținând pancarte cu inscripții, cum ar fi: „Procurorilor, trebuie să respectați legea și drepturile omului!”, „Procuratura moldovenească apără criminalii din poliție!”, „NU corupției în Procuratura moldovenească!”, „NU bandiților din organele de ocrotire a normelor de drept !” și „Procuratura ascunde crimele ofițerului de poliție[C. A.]!”.

38. Reclamanții au protestat în fața Comisariatului de poliție al sectorului Centru, iar apoi în fața Procuraturii Generale. Niște polițiști îmbrăcați în civil s-au apropiat de reclamanți și aceștia le-au prezentat autorizația pentru protest și i-au însoțit pe aceștia până la Ministerul Afacerilor Interne. Reclamanții stăteau peste drum de Minister și protestau afișând pancarte și fluierând. La ora 10:15 polițiștii îmbrăcați în civil le-au cerut reclamanților să-i urmeze la Comisariatul de poliție deoarece reclamanții i-au insultat.

39. Protestul și reținerea au fost filmate de către reporteri. Materialele video arată reclamanții lângă un edificiu unde nu era vreun ofițer prin apropiere până la momentul reținerii. Reclamanții și reporterii i-au întrebat pe polițiștii în civil care erau motivele reținerii. Aceștia au răspuns că era necesar să se stabilească identitatea reclamanților și că aceștia „au insultat

organul de ocrotire a normelor de drept” prin mesajele de pe pancarte. Ei nu au specificat care dintre pancarte era insultătoare, ci au întrebat doar: „Bandați – oare aceasta nu este insultător?”. Din materialele video rezultă că reclamanților nu li s-a cerut să prezinte acte de identitate.

40. Potrivit reclamanților, ei au fost puși în libertate imediat, după o scurtă perioadă de reținere în fața comisariatului de poliție, în dimineața zilei de 29 ianuarie 2008. Din materialele video prezentate de părți rezultă că un polițist în civil a declarat că „[reclamanții] nu au fost reținuți, ci doar duși la poliție pentru a fi identificați. Protestul a fost autorizat, așa că ei sunt liberi să-l continue”. Ulterior, ei au fost reținuți din nou în fața Procuraturii Generale la 10:15 și deținuți până la 17:00.

41. În aceeași zi reclamanții au fost învinuiți de comiterea mai multor contravenții administrative prevăzute de articolul 174 al. 1 al Codului cu privire la Contravențiile Administrative („CCA”) (nesubordonarea cu reavoință dispoziției sau cererii legitime a colaboratorului poliției), articolul 174/1 al. 2-4 al CCA (încălcarea legislației cu privire la organizarea și desfășurarea întrunirilor), articolul 174/5 al. 1 al CCA (opunerea de rezistență colaboratorului poliției) și articolul 174/6 al. 1 al CCA (ultragierea colaboratorului poliției). În aceeași zi, un judecător din cadrul Judecătoriei Centru a dispus amânarea ședinței de judecată, ordonând eliberarea reclamanților la ora 17:00.

42. La 21 aprilie 2008 Judecătoria Centru a respins toate acuzațiile împotriva reclamanților, cu excepția acuzației de a fi insultat un colaborator al poliției din cauza pancartei cu inscripția „Procuratura ascunde crimele polițistului [C.A.]!”. Reclamanții au fost găsiți vinovați de comiterea contravenției prevăzute de articolul 174/6 al. 1 al CCA (a se vedea infra).

43. Reclamanții au declarat apel, susținând că inscripția de pe pancarta referitoare la omisiunea procuraturii de a investiga prompt pretinsa maltratare a lor de către C.A. se baza pe fapte. Scopul mesajului nu a fost să disemineze insulte, ci mai degrabă să determine procuratura la o investigare efectivă. Mai mult ca atât, reclamanții nu l-au văzut pe C.A. la 29 ianuarie 2008. Prin urmare, chiar dacă pancarta ar putea fi considerată ca insultându-l pe C.A., nu se putea afirma că reclamanții l-au insultat intenționat pe acesta în timp ce acesta își exercita funcțiile sale de menținere a ordinii publice.

44. La 7 august 2008 Curtea de Apel Chișinău a casat decizia din 21 aprilie 2008, stabilind că instanța ierarhic inferioară nu a analizat argumentele reclamanților și nu a examinat complet și obiectiv circumstanțele de fapt ale cauzei. Cauza a fost trimisă la rejudecare.

45. La 13 noiembrie 2008 Judecătoria Centru i-a recunoscut pe reclamanți vinovați de comiterea contravențiilor administrative prevăzute de articolele 174 al. 1, 174/1 al. 2-4, 174/5 al. 1 și 174/6 al. 1 al CCA.

46. La 10 februarie 2009 Curtea de Apel Chișinău a casat decizia din 13 noiembrie 2008 și a încetat procedura împotriva reclamanților. Instanța

judecătorească a stabilit că instanța ierarhic inferioară nu a indicat probele pe care și-a întemeiat decizia și că polițiștii care au efectuat reținerea și erau martorii evenimentelor nu erau siguri, dacă reclamanții au opus rezistență sau i-au insultat.

3. *Protestul din 18 decembrie 2008*

47. La 18 decembrie 2008, ziua poliției naționale, primul reclamant intenționa să protesteze în centrul Chișinăului împotriva omisiunii procuraturii de a investiga prompt maltratarea sa de către C.A. El a obținut anterior permisiunea primarului municipiului Chișinău de a aduce animale domestice la protest.

48. La 18 decembrie 2008 la ora 9:15 primul reclamant și-a parcat microbuzul în fața garajului său. Înăuntru era un măgar îmbrăcat în uniformă avînd inscripția „*miliționar*” (ofițer al miliției sovietice), și un porc îmbrăcat în negru și avînd inscripția „*porcuror*”.

49. La ora 9:30 la garaj a sosit o autospecială ce aparținea batalionului cu destinație specială „Scut” cu patru bărbați în ea. Zece minute mai tîrziu a sosit o mașină a poliției rutiere. Cîteva minute mai tîrziu a sosit un grup operativ din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, urmați de comisarul-adjunct din cadrul Comisariatului de poliție al sectorului Centru, cîteva polițiști îmbrăcați în civil, un ofițer de urmărire penală și un specialist. Jurnaliștii au sosit la garaj la scurt timp după aceasta.

50. Ofițerii din forțele speciale, care au ajuns primii la fața locului, au împiedicat reclamantul să părăsească zona garajelor cu microbuzul său blocînd ieșirea de acolo cu autospeciala, după care i-au luat cheile și actele, în timp ce ofițerul de urmărire penală a izolat zona cu bandă de culoare galbenă. Primul reclamant și-a scos animalele din microbuz pentru a merge spre zona de protest pe jos. La ora 10:30 microbuzul său a fost evacuat de către colaboratorii poliției rutiere, fără a răspunde la obiecțiile celei de a doua reclamante sau la întrebările adresate de jurnaliști.

51. La ora 11:30 comisarul-adjunct din cadrul Comisariatului de poliție al sectorului Centru a dispus reținerea reclamantului, deoarece acesta se urinasă într-un loc public. Primul reclamant a declarat că el nu a făcut aceasta.

52. Reiese din materialele video difuzate pe mai multe posturi TV din Chișinău că primul reclamant a solicitat în mod repetat să fie identificați martorii pretinsului act iar a doua reclamantă a solicitat să îi fie arătat locul unde a avut loc pretinsa încălcare. Nu au primit nici un răspuns. Un jurnalist a comentat „După cîteva ore pe parcursul cărora cei mai mult de 20 de polițiști prezenți au căutat un motiv pentru a-l pune la respect pe protestatar, au găsit într-un final un pretext pentru reținerea lui: că a urinat într-un loc public”.

53. La 18 decembrie 2008 primul reclamant a fost declarat vinovat de comiterea mai multor contravenții administrative prevăzute de articolul 164

al. 1 al CCA (huliganismul nu prea grav), articolul 174 al. 1 al CCA (nesubordonarea cu rea-voință a dispoziției sau cererii legitime a colaboratorului poliției), articolul 174/5 al. 1 al CCA (opunerea de rezistență colaboratorului poliției) și articolul 174/6 al. 1 al CCA (ultragierea colaboratorului poliției). În raportul privind evenimentele acelei zile se menționa că la 18 decembrie 2008 la aproximativ ora 11:10 grupul operativ din cadrul Comisariatului de poliție al sectorului Centru a sosit la locul menționat urmare a unei chemări, când au descoperit microbuzul primului reclamant și două animale lângă acesta, îmbrăcate în uniforme și având înscrise numele „*milițian*” și „*porcuror*”. Grupul operativ s-a oprit pentru a verifica ce se întâmplă, însă primul reclamant „a reacționat negativ” la apariția lor, făcând comparații directe între colaboratorii poliției și cele două animale, înjosindu-i astfel. Atunci primul reclamant a mers în spatele automobilului poliției și s-a urinat demonstrativ. Când i s-a solicitat să înceteze, el a refuzat și a opus rezistență colaboratorilor poliției când aceștia l-au forțat să urce în automobilul de poliție și l-au dus la comisariatul de poliție

54. La 22 decembrie 2008 Judecătoria Centru l-a declarat pe primul reclamant vinovat de comiterea contravențiilor administrative prevăzute de articolele 164 al. 1, 174 al. 1 și 174/5 al. 1 al CCA.

55. Primul reclamant a declarat apel, menționând lipsa probelor potrivit cărora el ar fi vreo ilegalitate. Mai mult ca atât, în raporturile completate de colaboratorii poliției se indica că primului reclamant i-a fost ordonat să-i urmeze la comisariatul de poliție înainte ca pretinsa contravenție să fi avut loc. Prin urmare, nu era clar care a fost motivul pentru limitarea libertății sale înaintea pretensei ilegalități. Deoarece reclamantul nu a comis vreo faptă care ar fi condiționat aducerea forțată a acestuia la comisariatul de poliție, ordinul ofițerilor de poliție de a-i urma avea un caracter ilegal. Astfel, refuzul acestuia de a se conforma aceluși ordin, precum și rezistența opusă ordinelor ilegale, nu puteau fi considerate o încălcare a legii. Primul reclamant a mai adăugat că ședința judiciară nu a fost niciodată deschisă oficial și că aceasta s-a petrecut fără prezența martorilor sau a avocatului său. Primului reclamant nu i-a fost permis să expună circumstanțele de fapt, deoarece doar după aproximativ un minut din momentul în care el începuse să-și prezinte argumentele sale, a fost întrerupt și judecătorul l-a declarat vinovat de comiterea a trei contravenții administrative și a fost amendat cu 200 lei (aproximativ 14 euro (EUR) la momentul dat).

56. La 2 februarie 2009 Curtea de Apel Chișinău a casat decizia din 22 decembrie și a dispus rejudecarea cauzei în prima instanță. Curtea de Apel Chișinău a constatat că prima instanță nu a examinat complet circumstanțele cauzei, nu a audiat martorii și a examinat cauza în absența avocatului reclamantului, în același timp omițând să specifice acest fapt în procesul-verbal al ședinței de judecată.

57. La 11 mai 2009 Judecătoria Centru a încetat procedura administrativă împotriva primului reclamant, constatând că nu existau probe suficiente la dosar pentru a demonstra că acesta a săvârșit vreo contravenție și că polițiștii care au anunțat despre pretinsa contravenție săvârșită de reclamant au refuzat să se prezinte în fața instanței. Instanța a adăugat că rapoartele, care constituiau unica probă la dosar, nu erau suficiente pentru a demonstra că o contravenție a fost săvârșită. Instanța a constatat că „acțiunile colaboratorilor de poliție erau neîntemeiate și ilegale, [deoarece] nu aveau un temei în baza căruia să-l aducă [pe primul reclamant] cu forța la comisariatul de poliție.”

58. La 24 iulie 2009 Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de Comisariatului de poliție al sectorului Centru ca fiind depus peste termen. Această decizie a devenit definitivă.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT ȘI PRACTICA

59. Legea nr. 26 din 22 februarie 2008, în vigoare din 22 aprilie 2008, prevede că nu este nevoie de o autorizație pentru a desfășurarea unei demonstrații pașnice cu mai puțin de cincizeci de participanți.

60. Prevederile relevante ale Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești au fost stabilite în *Șarban c. Moldovei*, nr. 3456/05, § 54, 4 octombrie 2005.

61. Partea relevantă a articolului 145 al Codului de Procedură Penală prevede următoarele:

“Articolul 145. Acțiuni premergătoare efectuării expertizei

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, în cazul în care dispune efectuarea expertizei, fixează un termen pentru chemarea părților și expertului, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată.

(2) La termenul fixat, părților și expertului li se aduce la cunoștință obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să dea răspunsuri, li se lămurește că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor. Totodată, părților li se explică dreptul lor de a cere numirea a cîte unui expert recomandat de fiecare dintre ele pentru a participa la efectuarea expertizei.”

62. Reclamantii au făcut referință la raporturile Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova (instituția Ombudsman-ului) pentru anii 2007 și 2008, în care s-a constatat că mai multe prevederi de drept administrativ erau frecvent încălcate de către poliție prin reținerea ilegală a persoanelor fizice. Ei au menționat, de asemenea, că membrii organizației non-guvernamentale Hyde Park au fost arestați cel puțin de 11 ori pe parcursul anilor 2006-2009, în timp ce primul reclamant a fost arestat de șase ori pe parcursul aceleiași perioade de timp.

63. Reclamanții au prezentat copiile a cinci hotărâri adoptate de Curtea Supremă de Justiție privind reținerea sau pedeapsa administrativă ilegală. Aceste hotărâri pretinzând a fi întreaga jurisprudență a Curții Supreme referitoare la această problemă pe parcursul anului 2009. Sumele acordate în cazurile date au variat între echivalentul a EUR 62 și EUR 206.

64. Reclamanții au făcut referință la un număr de acțiuni înaintate în baza Legii nr. 1545, citate anterior, examinarea cărora a durat aproximativ doi ani sau mai erau pendinte în fața instanțelor naționale. În multe din aceste cazuri, instanțele au amânat numeroase ședințe din cauza neprezentării în instanță a reprezentanților apărării autorităților statale. Mai mult decât atât, executarea hotărârilor judecătorești definitive împotriva statului era o problemă de lungă durată în Republica Moldova, după cum s-a stabilit în numeroase cauze soluționate de Curte.

ÎN DREPT

65. Primul reclamant s-a plîns de violarea Articolului 3 al Convenției în rezultatul investigației insuficiente a maltratării sale.

Articolul 3 prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

66. Reclamanții s-au plîns de violarea Articolului 5 § 1 al Convenției în rezultatul detenției lor din 29 ianuarie 2008. Primul reclamant, de asemenea, s-a plîns, în temeiul aceluiași Articol, că reținerea sa din 18 decembrie 2008 a fost ilegală. Partea relevantă a Articolului 5 prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

...”

67. Reclamanții s-au plîns, de asemenea, de încălcarea dreptului lor la întrunire pașnică, contrar prevederilor Articolului 11 al Convenției, urmare a întreruperii protestului din 29 ianuarie 2008. Primul reclamant s-a plîns, de asemenea, de întreruperea protestului său din 18 decembrie 2008.

Articolul 11 prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și de asociere, inclusiv a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de Stat.”

68. Primul reclamant s-a plîns, în cele din urmă, că, contrar prevederilor Articolului 13 al Convenției, nu a avut un remediu efectiv în ceea ce privește plîngerea sa în temeiul Articolului 3 al Convenției. Articolul 13 prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

I. ADMISIBILITATEA CAUZEI

69. Guvernul a recunoscut că a avut loc o violare a drepturilor reclamanților garantate de Articolul 5 al Convenției în rezultatul detenției lor ilegale. Mai mult ca atât, această încălcare a fost stabilită de către instanțele naționale, care prin sine a oferit o satisfacție parțială pentru reclamanți. Pentru a obține o despăgubire deplină ei trebuiau să o pretindă în baza Legii nr. 1545 (a se vedea paragraful 60 de mai sus). Cu toate acestea, ei au omis să facă acest lucru și de aceea ei nu au epuizat toate căile de atac interne disponibile. Mai mult ca atât, reclamanții puteau să se bazeze direct pe Articolul 5 § 5 al Convenției în cererile lor în instanțele naționale, care ar fi putut să le acorde o compensație.

70. Reclamanții au recunoscut că ar fi putut cere o compensație pentru detenția lor ilegală în temeiul Legii nr. 1545. Cu toate acestea, în practică, acest remediu era inefficient. Ei au menționat că în cauza *Scordino c. Italiei (nr. 1)* ([MC] nr. 36813/97, § 195, ECHR 2006-V) Curtea a stabilit deja că întârzierile excesive într-o acțiune pentru compensarea prejudiciilor ar face remediul inefficient. În aceeași hotărîre, Curtea a constatat că „în ceea ce privește un remediu compensator conceput pentru a repara consecințele unei proceduri excesiv de lungi, această perioadă nu trebuie să depășească, în general, șase luni de la data cînd decizia de acordare a compensației devine executorie” (§ 198 *in fine*). În opinia reclamanților, jurisprudența recentă a Curții Supreme de Justiție a dovedit că acțiunile depuse în temeiul Legii nr. 1545 au fost examinate pentru perioade îndelungate de timp și ar putea trece ani pînă ca deciziile adoptate să fie executate (a se vedea paragraful 64 de mai sus).

În plus, sumele acordate de către instanțe în 2009 au fost foarte mici și nu au oferit o satisfacție echitabilă suficientă pentru încălcările stabilite (a se vedea paragraful 63 de mai sus).

71. Curtea notează că existența și aplicabilitatea remediei la care s-a referit Guvernul nu constituie obiectul unei dispute dintre părți, reclamantii au contestat doar eficiența remediei. În acest sens, ei s-au bazat pe exemple concrete din jurisprudența recentă arătând că compensația era întârziată în implementare și, în general, în rezultat au fost acordate sume incapabile de a oferi o satisfacție echitabilă suficientă. Guvernul nu s-a bazat pe altă jurisprudență pentru a combate aceste argumente, ci a declarat doar, în termeni generali, că reclamantii nu puteau demonstra pretinsa ineficiență a remediei în cauză fără a încerca, în primul rând, să-l utilizeze. Curtea consideră că sumele acordate de instanțele naționale în cauze similare (a se vedea paragraful 63 de mai sus) au fost mici în comparație cu sumele acordate de Curte în hotărârile sale proprii în privința Moldovei (a se vedea, spre exemplu, *David c. Moldova*, nr. 41578/05, § 47, 27 noiembrie 2007, și *Hyde Park și Alții c. Moldova* (nr. 4), nr. 18491/07, § 70, 7 aprilie 2009).

72. În același timp, Curtea a menționat că reclamantii nu au arătat că cazul lor era deosebit într-un oarecare mod, ci mai degrabă au susținut, în general, că instanțele naționale nu au acordat vreodată sume capabile să ofere o satisfacție echitabilă suficientă în cauzele privind detenția administrativă ilegală. Prin urmare, ei au solicitat o constatare că o categorie întreagă de cauze nu trebuie să fie examinată de instanțele naționale, ci mai degrabă direct de Curte. Curtea consideră că trebuie să-i fie prezentate dovezi evidente a unor refuzuri sistematice de a acorda o satisfacție echitabilă suficientă victimelor violărilor articolului 5 înainte de a accepta un asemenea argument. Ea constată că reclamantii nu au prezentat probe suficiente în acest sens. Ea menționează că cel puțin într-un caz, instanțele din Republica Moldova i-au acordat reclamantei o sumă substanțială cu titlu de compensație, de peste EUR 10,000 (a se vedea *Duca c. Moldova* (radiere de pe rolul Curții), nr. 1579/02, § 13, 10 iunie 2008). Curtea este conștientă de diferențele dintre acea cauză și cauza respectivă: cauza *Duca* se referea la urmărirea penală, mai degrabă decât la arestul administrativ ca în cazul de față; privarea ilegală de libertate în cauza menționată a durat o perioadă mult mai mare de timp și suma oferită a inclus și compensarea pentru violările articolului 3 al Convenției. Cu toate acestea, Curtea consideră că acest caz întărește prezumția că instanțele naționale din Republica Moldova, în principiu, pot acorda o satisfacție echitabilă suficientă.

73. În ceea ce privește durata excesivă a procedurilor în temeiul Legii nr. 1545, Curtea menționează că exemplele pe care s-au bazat reclamantii nu sunt suficiente pentru a constata un refuz de facto de acordare a compensației, având în vedere că procedurile în cele mai multe dintre acele cazuri au durat aproximativ doi ani. Mai mult decât atât, nu au fost

prezentate probe privind oricare întârzieri în executarea hotărârilor prin care s-au acordat asemenea compensații. În ceea ce privește cele două exemple de cazuri în care procedurile au durat mai mult de șase ani, Curtea consideră că ele nu sunt suficient de reprezentative pentru a demonstra că procedurile inițiate în conformitate cu Legea nr. 1545 au durat sistematic perioade excesive de timp.

74. Curtea notează, totuși, că va examina cu atenție în scopuri viitoare evoluția practicii judiciare a statului reclamant și că nu poate fi exclus că își va schimba poziția în cazul care va deveni clar că sumele acordate de instanțele naționale sunt evident, în mod sistematic, neconsistente cu cele pe care le va acorda Curtea în hotărârile sale sau dacă procedurile privind compensarea prejudiciilor, inclusiv executarea sumelor oferite, depășesc repetat perioade rezonabile de timp.

75. Având în vedere constatările de mai sus, Curtea consideră că reclamantii nu au epuizat căile interne de atac disponibile omițând să înainteze o acțiune civilă în temeiul Legii nr. 1545. Prin urmare, plîngerile lor în conformitate cu articolul 5 al Convenției urmează a fi respinse în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 al Convenției.

76. În opinia Guvernului, reclamantii ar fi putut înainta plîngerile sale în temeiul articolului 11 în fața instanțelor naționale dar au omis să o facă. Curtea acceptă această obiecție din aceleași motive din care a acceptat obiecția privind articolul 5 al Convenției, chiar dacă Legea nr. 1545 nu era aplicabilă. În această privință, Curtea menționează că toate procedurile în cazul de față au fost inițiate de poliție datorită pretensei violări de către reclamantii a diverselor prevederi legale. În cele din urmă, instanțele au retras toate învinuirile împotriva reclamantilor dar ele nu puteau depăși pretențiile reclamantilor acordînd-le compensații în lipsa unei cereri din partea lor. Combinația dintre achitarea totală de către instanțe și lipsa unei cereri pentru compensarea prejudiciilor din partea reclamantilor a condus Curtea la concluzia că această pretenție trebuie respinsă pentru neepuizarea căilor interne de atac, în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 al Convenției.

77. De asemenea, Guvernul a susținut că primul reclamant a omis să epuizeze căile de atac interne disponibile în ceea ce privește plîngerile sale în temeiul articolelor 3 și 13 din Convenție prin depunerea cererii sale la Curte în timp ce urmărirea penală era în curs de desfășurare.

Curtea consideră că această obiecție este strîns legată de fondul plîngerilor primului reclamant în temeiul articolelor 3 și 13 din Convenție. Prin urmare, Curtea va examina această excepție prealabilă împreună cu fondul cauzei.

78. Prin urmare, Curtea concluzionează că toate plîngerile înaintate de a doua reclamantă sunt inadmisibile, la fel ca și cele înaintate de primul reclamant în temeiul articolelor 5 și 11 ale Convenției. Ea de asemenea consideră că plîngerea primului reclamant în temeiul articolelor 3 și 13 ale Convenției ridică chestiuni de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase

încât examinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că nici un alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. În conformitate cu decizia sa de a aplica fostul articol 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

A. Argumentele părților

79. Primul reclamant s-a plîns de violarea articolului 3 în rezultatul investigației ineficiente a maltratării sale. Investigația a fost îndelungată și afectată de deficiențe procedurale cum ar fi lipsa independenței procurorului care se ocupa de caz, omisiunea de a începe urmărirea penală o perioadă lungă de timp și omisiunea de a implica suficient și de a informa victima. Cu privire la durata investigației, reclamantul a susținut că către noiembrie 2006 majoritatea probelor pe dosar au fost adunate și măsurile ulterioare de colectare a probelor au fost sporadice. Pentru mai mult de trei ani investigația a fost limitată la audierea câtorva martori și obținerea a câteva rapoarte medicale. Mai mult decît atît, investigația a fost oficial încetată pentru 18 luni pe parcursul acelei perioade. În timp ce Guvernul s-a referit la pretinsul refuz al primului reclamant de a permite accesul la fișa sa medicală pentru a fi verificată problema epilepsiei, el nu a menționat că procurorului i-a fost ordonat să facă acest lucru la 6 iulie 2007 dar de fapt a solicitat accesul doar la 11 iunie 2008 și i-a fost permis accesul în aceeași zi. În sfîrșit, reclamantului nu i s-a solicitat vreodată să prezinte vreo informație medicală, documentele din dosar arată doar că el a fost citat și interogat.

80. Primul reclamant a susținut că a fost complet exclus din urmărirea penală și a aflat abia din observațiile Guvernului despre unele decizii luate. Mai mult decît atît, de cîteva ori autoritățile au opus o rezistență activă încercărilor sale de a accesa materialele investigației. Spre exemplu, la 7 decembrie 2007 și la 3 iulie 2008 el a solicitat să-i fie permis accesul la materiale și permisiunea de a face copii pentru a depune recurs. Obținînd permisiunea de a avea acces de la procurorul ierarhic superior, acesta i-a fost interzis apoi de procurorul care se ocupa de cauza. Numai după un ordin direct din partea judecătorului de instrucție la 20 octombrie 2008 procurorul i-a oferit, în cele din urmă, accesul la materiale. Primul reclamant a menționat, de asemenea, refuzul procurorului de a-i permite accesul la procesul-verbal al audierii sale în februarie 2009, precum și la un raport medical privind propriile sale leziuni în septembrie 2009. În sfîrșit, investigația nu a fost completă. De exemplu, nu a existat o încercare de a se stabili dacă primul reclamant într-adevăr a dat afară un băiat din internet café și dacă acel băiat era fiul unuia dintre preținșii atacatori; nu a existat vreo încercare de a găsi acel băiat și de a-l interoga. Nu a fost acordată

atenție raportului poliției din ziua atacului, nici nu s-a efectuat o analiză a discrepanței dintre declarațiile învinutului privind pretinsul atac de epilepsie a primului reclamant și probele medicale care au exclus posibilitatea că leziunile puteau surveni în rezultatul căderii, cu concluzia evidentă că primul reclamant a fost lovit de cineva.

81. Guvernul a susținut că investigația privind pretinsa maltratare a primului reclamant a fost eficientă, după cum este demonstrat de multiplele măsuri investigative care au fost întreprinse imediat după ce a fost depusă cererea. Cazul a fost examinat în detaliu iar procurorii ierarhic superiori și instanțele au dispus examinări repetate pentru a asigura o investigație completă. Mai mult decât atât, probele contradictorii prezentate de părți au încetinit procedurile.

B. Aprecierea Curții

82. Curtea menționează că, potrivit jurisprudenței sale, pentru a intra sub incidența articolului 3, un rău tratament trebuie să atingă un nivel minim de gravitate. Aprecierea acestui nivel minim este relativă prin esență; ea depinde de toate circumstanțele cauzei precum de durata tratamentului, de efectele sale fizice și psihice, precum și, uneori, de sexul, vârsta și starea de sănătate a victimei (a se vedea *Kudła c. Poloniei* [MC], nr. 30210/96, § 91, ECHR 2000-XI, și *Peers c. Greciei*, nr. 28524/95, § 67, ECHR 2001-III). Deși scopul unui asemenea tratament este un factor care trebuie luat în considerație, în special dacă intenționa să umilească sau să înjosească victima, lipsa unui asemenea scop nu exclude în mod definitiv la o constatare că nu a existat o încălcare a articolului 3 (a se vedea *Peers*, citat mai sus, § 74).

83. Curtea reamintește că obligația Înantelor Părți Contractante în temeiul articolului 1 din Convenție de a garanta tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Convenție, în conexiune cu articolul 3, impune statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a sigura ca indivizii aflați sub jurisdicția lor să nu fie supuși la tortură sau la tratamente ori pedepse inumane sau degradante, inclusiv asemenea rele tratamente aplicate de către particulari (a se vedea, *mutatis mutandis*, *H.L.R. c. Franței* 29 aprilie 1997, § 40, *Rapoarte de Hotărîri și Decizii* 1997-III; *A. c. Marii Britanii*, 23 septembrie 1998, § 22, *Rapoarte* 1998-VI; *Z și Alții c. Marii Britanii* [MC], nr. 29392/95, §§ 73-75, ECHR 2001-V; *E. și Alții c. Marii Britanii*, nr. 33218/96, § 88, 26 noiembrie 2002; și *M.C. c. Bulgariei*, nr. 39272/98, § 149, ECHR 2003-XII)..

84. In a number of cases, Article 3 of the Convention gives rise to an obligation to conduct an official investigation (a se vedea *Assenov și Alții c. Bulgariei*, 28 octombrie 1998, § 102, *Rapoarte* 1998-VIII). Such an obligation cannot be considered in principle to be limited solely to cases of ill-treatment by State agents (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Calvelli și Ciglio*

c. Italiei [MC], nr. 32967/96, ECHR 2002-I, și *M.C. c. Bulgariei*, citată mai sus, § 151).

85. O investigație a acuzațiilor grave de rele tratamente trebuie să fie efectivă. Aceasta înseamnă că autoritățile trebuie întotdeauna să facă o încercare serioasă de a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor lor (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Assenov și Alții c. Bulgariei*, citată mai sus, § 103 et seq.). ei trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile aflate la dispoziția lor pentru a asigura probele referitoare la incident, inclusiv, *inter alia*, mărturiile martorilor oculari și expertizele medico-legale (a se vedea *Tanrikulu c. Turciei* [MC], nr. 23763/94, § 104 et seq., ECHR 1999-IV, și *Gül c. Turciei*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice omisiune în cadrul investigației care subminează capacitatea sa de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să fie în contradicție cu acest standard.

86. În cazul de față, Curtea menționează că reclamantul a suferit leziuni, după cum se pretinde, după ce a fost atacat de două persoane. Având în vedere amplasarea leziunilor (ochiul, nasul, precum și partea din spate a capului), „era puțin probabil ca acestea să fi survenit în urma unei căderi”, după cum a stabilit expertul medical (a se vedea paragraful 10 de mai sus). Probele medicale ar sprijini, prin urmare, afirmația reclamantului că a fost victima unui atac. În același timp, este cert că reclamantul și-a pierdut cunoștința și avea nevoie de acordarea primului ajutor medical, urmat de câteva zile de tratament în staționar. În opinia Curții, asemenea acțiuni care pun în pericol viața și sănătatea persoanei ating nivelul minim de severitate, astfel încât să se încadreze în domeniul de aplicare a articolului 3 din Convenție. Prin urmare, autoritățile trebuiau să se conformeze obligațiilor lor procedurale în conformitate cu articolul 3 pentru a investiga efectiv presupusul atac.

87. În plus, obligațiile procedurale în conformitate cu articolul 3 au avut o importanță deosebită după iunie 2008, când instanțele naționale au stabilit că C.C., ofițer de poliție de rang înalt acuzat că l-a atacat pe primul reclamant, a atacat fără nici un motiv un jurnalist și, ulterior, a făcut declarații într-o încercare de a induce în eroare instanțele judecătorești cu scopul de a-l condamna pe jurnalist pentru opunea rezistenței ordinelor legale ale poliției și ultragiarea colaboratorilor de poliție (a se vedea *Brega*, citat mai sus, §§ 8, 17 și 18).

88. Urmărirea penală privind maltratarea primului reclamant a început în octombrie 2006 și este încă în curs de desfășurare, după patru ani. Pe parcursul acestei perioade de timp, ea a fost oficial suspendată sau întreruptă de câteva ori. Într-un caz, Procuratura Generală a menționat o oarecare părținare din partea procurorilor de la Procuratura sectorului Centru, care ar fi putut duce la tergiversarea investigației și a realocat cauza la altă

procuratură (a se vedea paragraful 27 de mai sus). Cu toate acestea, opt luni mai târziu aceeași procuratură a trimis cauza înapoi la Procuratura sectorului Centru, în pofida riscului stabilit anterior de părtinire și tergiversări și fără a prezenta orice motive, cu excepția competenței teritoriale (a se vedea paragraful 32 de mai sus). Două săptămîni mai târziu Procuratura sectorului Centru a suspendat urmărirea penală, decizie care a fost anulată în rezultatul plîngerii primului reclamant (a se vedea paragraful 33 de mai sus). Curtea constată că multe întreruperi în cadrul urmăririi penale, toate constatate nejustificate de către autoritățile naționale, au contribuit la tergiversarea cu care a fost examinată cauza.

89. În opinia Curții, realocarea cauzei Procuraturii sectorului Centru în pofida recunoșterii „circumstanțe tendențioase” capabile de a tergiversa investigația a ridicat o preocupare legitimă pentru primul reclamant că cazul său nu era examinat fără părtinire și o tergiversare inutilă.

90. La 20 octombrie 2008 o instanță judecătorească a stabilit că probele la dosar nu puteau fi utilizate deoarece au fost obținute în afara urmăririi penale adecvate (a se vedea paragraful 25 de mai sus). Curtea a constatat deja că „în conformitate cu articolele 93, 96 și 109 ale Codului de Procedură Penală, nicio măsură de investigație nu putea fi luată în ceea ce privește abaterea care se pretinde că a fost comisă ..., decât dacă ar fi fost pornită formal urmărirea penală” (a se vedea *Guțu c. Moldovei*, nr. 20289/02, § 61, 7 iunie 2007). Prin urmare, prin refuzul de a porni formal urmărirea penală de patru ori procurorii au împiedicat cu bună știință ca orice probă obținută să fie utilizată în instanță. Rezultă că investigația nu putea fi considerată a fi eficientă cel puțin pînă la 25 noiembrie 2008, cînd urmărirea penală a fost pornită formal. Tergiversarea de mai mult de doi ani înainte de a porni urmărirea penală este incompatibilă cu obligațiile procedurale în temeiul articolului 3 din Convenție (a se vedea, de exemplu, *Valeriu și Nicolae Roșca c. Moldovei*, nr. 41704/02, §§ 66-70, 20 octombrie 2009, și *Pădureț c. Moldovei*, nr. 33134/03, §§ 64 și 68, 5 ianuarie 2010).

91. Curtea observă că primul reclamant nu a fost informat despre cîteva decizii importante adoptate de către procurori, cum ar fi recunoașterea formală în calitate de bănuți a lui C.A. și D.A. pe cazul dat și retragerea acuzațiilor împotriva lor (a se vedea paragrafele 259, 31 și 33 de mai sus). Mai mult decît atît, cînd procurorul a decis să ordone efectuarea unui nou raport medical de expertiză cu privire la leziunile cauzate primului reclamant, ultimul nu a fost informat, nici nu a avut posibilitatea să-și exercite drepturile în temeiul articolului 145 al CPP (a se vedea paragrafele 30 și 61 de mai sus). În anumite cazuri procurorul a refuzat să permită accesul primului reclamant la materialele cauzei, inclusiv la cele care nu puteau fi considerate ca fiind confidențiale din moment ce ele priveau probele obținute de la primul reclamant însuși (a se vedea paragrafele 28, 30 și 80 de mai sus).

92. Guvernul a comentat că legea cere autorităților să-l informeze pe primul reclamant despre astfel de decizii cum ar fi pornirea urmăririi penale și că nu era clar din observații dacă primul reclamant a fost informat sau nu. În orice caz, accesul la materiale putea fi acordat numai în baza cererilor scrise iar primul reclamant nu a înaintat nici una. Curtea menționează că Guvernul nu a prezentat dovezi că primul reclamant a fost informat, în conformitate cu legea, despre toate deciziile importante adoptate, în timp ce conținutul unora dintre plîngerile primului reclamant sugerează că el nu a fost informat (a se vedea, de exemplu, paragraful 33 de mai sus). Mai mult decît atît, trebuie subliniat faptul că primul reclamant a fost victima pretensei infracțiuni. Prin urmare, el trebuia să fie informat cu privire la cursul evenimentelor și nu poate fi considerat responsabil pentru solicitările făcute organelor de urmărire penală de a-l informa ocazional și nu în mod constant. Din materialele dosarului reiese că el deseori nu era la curent despre cursul procedurilor și a reacționat de fiecare dată cînd a aflat despre adoptarea a noi decizii, obținînd de fiecare dată anularea deciziei în cauză.

93. Curtea notează, în cele din urmă, că martorul L.C. nu a fost invitat să identifice cele două persoane pe care primul reclamant le-a acuzat ca fiind agresorii săi, în cadrul unei prezentări spre recunoaștere și că nu a fost făcută vreo încercare de a identifica martorii pentru a verifica afirmația că primul reclamant a dat afară un băiat – considerat fiul unuia dintre atacatori – din internet café.

94. Curtea stabilește că investigația privind maltratarea primului reclamant a fost ineficientă și îndelungată în rezultatul refuzurilor repetate de a începe urmărirea penală și a suspendării nejustificate a investigației și a fost afectată de deficiențe grave cum ar fi omisiunea de a-l informa și implica suficient primul reclamant. Aceste deficiențe sunt incompatibile cu obligațiile procedurale în temeiul articolului 3 din Convenție.

95. Prin urmare, avut loc o violare a acestei prevederi. Avînd în vedere aceste constatări, excepția Guvernului privind caracterul prematur al plîngerii deoarece investigația este în desfășurare urmează a fi respinsă.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 DIN CONVENȚIE

96. Primul reclamant a susținut că lipsa unei căi de atac în dreptul și practica interne cu privire la investigația ineficientă a maltratării sale i-a încălcat drepturile sale garantate de articolul 13 al Convenției. El a menționat că în conformitate cu Legea nr. 1545 el nu putea pretinde despăgubiri pentru calitatea inferioară a investigației și că Guvernul nu s-a referit la alte prevederi legale – și practica însoțitoare – pentru a demonstra că era disponibil un recurs efectiv.

97. Guvernul nu a fost de acord și a susținut că primul reclamant era în drept să înainteze o acțiune civilă și să pretindă despăgubiri în fața instanțelor naționale, bazîndu-se direct pe Convenție.

98. Avînd în vedere constatarea violării articolului 3 sub aspectul său procedural, Curtea consideră că nu este necesar să examineze separat plîngerea în temeiul articolului 13 al Convenției în conexiune cu articolul 3.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

99. Articolul 41 al Convenției prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul moral

100. Primul reclamant a solicitat EUR 35,000 pentru compensarea prejudiciului cauzat. El a menționat că mai mult de trei ani urmărirea penală privind maltratarea sa a fost inefficientă și prelungită și că a suferit în rezultatul atitudinii pătinoare a procurorilor și polițiștilor. Protestele sale îndreptate împotriva ineficienței urmăririi penale au fost întrerupte de mai multe ori și, în rezultat, el a petrecut multe ore în detenție, toate acestea cauzîndu-i imense suferințe psihice și un sentiment de nedreptate.

101. A doua reclamantă a solicitat EUR 7,000 pentru reținerea ilegală pentru șapte ore la 29 ianuarie 2008 și întreruperea protestului pe care îl desfășura împreună cu primul reclamant.

102. Guvernul a susținut că sumele pretinse erau extrem de excesive, în lumina jurisprudenței relevante a Curții. Guvernul a considerat că reclamantii ar fi putut cere compensarea prejudiciului în fața instanțelor naționale și prin urmare, ei au omis să epuizeze căile interne de atac disponibile.

103. Curtea a menționat că a constatat o violare doar în privința primului reclamant și nu este necesar să se acorde vreo sumă celei de-a doua reclamante. Ea reamintește, de asemenea, că violările constatate țin de aspectul procedural al Articolului 3 și al Articolului 13 ale Convenției. Hotărînd în bază echitabilă, Curtea acordă primului reclamant EUR 8,000.

B. Costuri și cheltuieli

104. Reclamantii au pretins împreună EUR 12,666 pentru cheltuieli juridice. Ei s-au bazat pe un contract încheiat cu avocatul lor, precum și pe o listă detaliată a orelor (87,3 ore) petrecute de avocat asupra cazului la o rată de EUR 120 pentru o oră (EUR 60 pentru reprezentarea primului reclamant la nivel național). Ei au făcut referință la complexitatea cauzei, în special necesitatea de a căuta manual prin mai mult de 1,000 de decizii adoptate de

Curtea Supremă de Justiție în 2009, în lipsa unui motor de căutare automat pentru baza de date a instanței respective. În cele din urmă, ei au menționat că taxele percepute erau în conformitate cu recomandările făcute de Baroul Avocaților din Moldova.

105. Guvernul a considerat că suma pretinsă era excesivă în raport cu salariul mediu lunar în Republica Moldova. De asemenea, Guvernul și-a exprimat îndoiala că avocatul a petrecut atât de mult timp asupra cazului pe cât a pretins, mai ales la nivel național.

106. Avînd în vedere complexitatea cauzei și volumul substanțial de lucru efectuat de avocat, Curtea acordă primului reclamant EUR 4,000 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Dobînda de întîrziere

107. Curtea consideră că este corespunzător ca dobînda de întîrziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Decide* să alăture fondului cauzei obiecția Guvernului cu privire la plîngerile primului reclamant în temeiul Articolelor 3 și 13 ale Convenției, *declară* aceste pretenții admisibile și *declară* restul cererii inadmisibilă cu privire la ambii reclamanți;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a Articolului 3 al Convenției sub aspect procedural în ceea ce privește primul reclamant și, în consecință, *respinge* obiecția Guvernului menționată anterior;
3. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina separat plîngerea primului reclamant în temeiul Articolului 13 în conexiune cu Articolul 3 al Convenției;
4. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției următoarele sume, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii:
 - (i) EUR 8,000 (opt mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral; și

(ii) EUR 4,000 (patru mii euro), orice taxă care poate fi percepută cu titlu de costuri și cheltuieli;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

5. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 5 ianuarie 2010, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza
Președinte